

Dr. Tallián Blanka

(*tanácselnök, Kúria*)

A munkáltató kártérítési felelősségével kapcsolatos bírói gyakorlat

I. A vizsgálat tárgyának jogi szabályozása

A 2012. július 1-jén hatályba lépett 2012. évi I. tv. (Mt.) a 166–176. §-aiban az 1992. évi XXII. törvénytől jelentősen eltérően szabályozza a munkáltató kártérítési felelősségét. Az Mt. 177. §-a előírja, hogy „egyebekben” a kár megtérítésére a Ptk. 6:518–6:534. §-ai kell alkalmazni.

Az Mt. új jogintézményeket vezetett be, új fogalmakkal. A hatálybalépésekor még az 1959. évi IV. törvény (rég Ptk.) volt hatályban, ezáltal 2014. március 15-ig az új Mt. szabályait a régi Ptk. XXXI. fejezetével együtt kellett figyelembe venni.

A munkáltató kártérítési felelősségével kapcsolatos perek a munkavisztonnyal összefüggésben indult ügyek egyharmadát teszik ki, a fentiek mellett emiatt is indokolt annak vizsgálata, hogy a bíróságok ítélkezési gyakorlata miként alakult, az említett jogszabályokat helyesen és egységesen alkalmazzák-e.

Az Mt. és a Ptk. együttes érvényesülése – annak kiemelésével, hogy az utóbbi törvény is a régítől eltérően rendelkezik pl. a 6:521. §-ban lévő előreláthatósági korlát bevezetésével – számos jogalkalmazási és értelmezési kérdést vet fel. A törvényjavaslatok indokolása, a jogtudomány képviselőinek véleménye az új szabályokról nem mondható egységesnek, az ítélkezés alakulását ez is befolyásolhatja. Egyes vélemények szerint az 1992. évi XXIII. törvény 174. §-ával érvényesülő „működési kör” a munkáltató számára kimentésre szinte nem nyújtott lehetőséget, ezért indokolt volt az új törvényben az ellenőrzési kör fogalmának bevezetése. Mások méltánytalanul tartják ezt a változást, mivel ezáltal a munkavállalóra hárulnak a munkaviszonyban bekövetkezett károk következményei. A teljesség igénye nélkül említendő továbbá az a megválaszolóra váró kérdés, hogy az ún. Bécsi Vételi Egyezményben (1987. évi 20. tvr.) megfogalmazott, a Ptk.-ban megjelenő előreláthatósági korlát miként érvényesül a munkajogi gyakorlatban, hiszen a tartós, bizalmi jellegű munkaviszonyban megkövetelhető előrelátás nyilvánvalóan eltér a polgári jogi, elsősorban kereskedelmi jellegű adásvételi szerződésben megkívánttól. Az ítélkezési gyakorlat vizsgálata ezért elsősorban az ellenőrzési kör, az elháríthatatlanság és az elvárhatóság fogalmával összefüggésben indokolt.

II. Hipotézisek

Az 1992. évi XXII. törvény alapján megalkotott MK 29., 30. és 31. számú kollégiumi állásfoglalások a hatályos Mt. alapján nem, vagy csak korlátozottan tekinthetők iránymutatónak. Feltehetőleg kollégiumi vélemény megalkotása válik szükségessé az alábbiakról: milyen körülmények tartoznak a munkáltató ellenőrzési körébe, ilyen-e a termelésből adódó kockázat, figyelembe véve a felek alá-fölé rendeltségét; van-e a munkáltatóval szemben általában felállítható általános elvárhatósági mérce, kinek, mikor, mit kell előre látnia a kártérítés iránti felelősségi szabályok helyes értelmezése szerint.

Feltételezhető, hogy a munkajogi ítélkezési gyakorlat leginkább e kérdésekben alakul eltérően a Ptk.-n alapulótól.

III. A joggyakorlat-elemző csoport feladata, munkamódszere, ütemterve

A csoport feladata annak kimunkálása, hogy az említett három kollégiumi állásfoglalásban szereplő jogértelmezést miként kell módosítani. Ehhez át kell tekinteni a megjelent elvi bírósági határozatokat (EBH), és közzétett eseti döntéseket (BH), ideértve az 1992. évi XXII. törvénnyel összefüggőket is. Meg kell jeleníteni, hogy a jogirodalom álláspontja milyen módon tükröződik az ítéletekben.

A csoport megvizsgálja és elemzi a 2012. július 1-jétől 2016. december 31-éig az Mt. 166. § – 177. §-a alapján meghozott kb. 120 ítéletet. Ezeket a már közzétett, említett iránymutató döntésekkel egybevetve kívánunk részjelentéseket, majd összefoglaló jelentést készíteni egy esetleges kollégiumi vélemény megalapozásaként.

A kúriai bíróból kialakított csoportok 2017. április 10-én és 2017. május 8-án megvitatják az addig elvégzett munka eredményét. Ezt követően 2017. június 19-én és 2017. szeptember 25-én a további tagok részvételével tartunk üléseket, a részjelentések elkészítésének határideje 2017. október 11-e, az összefoglaló jelentés tervezetét 2017. november 6-án vitatjuk meg. Ezután az elvégzett munka függvényében tartható rész-kollégiumi, illetve kollégiumi ülés.

A joggyakorlat-elemző csoport tagjai:

Kúriai bírák: dr. Tálné dr. Molnár Erika kollégiumvezető-helyettes tanácselnök, dr. Suba Ildikó bíró, dr. Zanathy János tanácselnök, dr. Stark Marianna tanácselnök, Szolnokiné dr. Csernay Krisztina bíró, Sipőczné dr. Tánzos Rita bíró, dr. Magyarfalvi Katalin bíró, dr. Hajdu Edit tanácselnök, dr. Mészárosné dr. Szabó Zsuzsanna bíró, dr. Farkas Katalin bíró, dr. Tallián Blanka tanácselnök, a csoport vezetője.

Nem Kúriai tagok: dr. Berke Gyula a Pécsi Tudományegyetem rektorhelyettese, az egyetem Állam- és Jogtudományi Kara Munkajogi Tanszéke tanszékvezetője – egyetemi docens, dr. Bankó Zoltán a Pécsi Tuda-

mányegyetem Állam- és Jogtudományi Kara Munkajogi Tanszéke – egyetemi docens, dr. Lőrincz György ügyvéd, dr. Pál Lajos – ügyvéd.

Az alsóbb fokú bíróságok bírái közül a következők vesznek részt a munkában: dr. Tománé dr. Szabó Rita bíró, Miskolci Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság Észak-Magyarországi Regionális Kollégium Kollégiumvezető-helyettes, dr. Szóke Zoltán bíró, Szombathelyi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság, Észak-Dunántúli Regionális Kollégium, Kollégiumvezető, dr. Cséffán József bíró, Szegedi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság, Alföldi Regionális Kollégium, Kollégiumvezető, dr. Bagjos Csaba bíró, Miskolci Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság.